

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie október 2012

I. senát

Nálezy:

spisová značka	I. ÚS 156/2012
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ v podanej sťažnosti argumentoval porušením svojho práva na osobnú slobodu a na slobodu a bezpečnosť v podstate v dvoch rovinách. V prvej namietal dĺžku rozhodovania okresného súdu a krajského súdu o svojej podanej žiadosti o prepustenie z väzby z 10. októbra 2011 (doručenej okresnému súdu 10. októbra 2011), o ktorej rozhodol krajský súd po podaní riadneho opravného prostriedku „... po vyše štyroch a pol mesiacoch...“, a „... odôvodnenie rozhodnutia... vyznieva účelovo, nepresvedčivo a je v rozpore so zásadami efektívneho a urýchleného konania vo väzobných veciach. ... konaním okresného a krajského súdu došlo k nezákonnému a nedôvodnému prietahu...“.</p> <p>V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ namietal arbitrárnosť tak rozhodnutia prvostupňového, ako aj druhostupňového súdu v súvislosti s dôvodnosťou ďalšieho trvania väzby a ktorého argumentačné námietky, a to „... vo veciach mojej väzby sa súdy vôbec nezaoberali mnou predloženými dôkazmi, ktoré jasne preukazujú jej nedôvodnosť. Svoje rozhodnutia síce odôvodnili, ale... bez akejkoľvek právnej relevancie vzhľadom na charakter rozhodnutia a jeho dôvody. Pritom sa vôbec nevyrovnali s argumentáciou môjho obhajcu, ktorá jasne preukazovala absenciu akéhokoľvek dôvodu väzby a vedome ignorovali predložené dôkazy, ktoré nahradili vlastnými úvahami... a teda došlo k porušeniu ustanovení zákona, ktoré mali za následok obmedzenie môjho ústavného práva na osobnú slobodu bez právneho dôvodu“, ústavný súd uznesením z 18. apríla 2012 odmietol z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.</p>
ratio decidendi	<p>Z obsahu sťažnosti v časti, ktorú ústavný súd uznesením z 18. apríla 2012 prijal na ďalšie konanie, a predovšetkým návrhu rozhodnutia (petitu) vyplývalo, že sťažovateľ namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu zo 6. marca 2012 v spojení s postupom a uznesením okresného súdu z 20. októbra 2011 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 10. októbra 2011.</p> <p>Ústavný súd vo svojej judikatúre týkajúcej sa požiadavky urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby už viackrát konštatoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty počítané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti. V konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 126/05 ústavný súd uvedený právny názor ešte viac zvýraznil, keď uviedol, že požiadavke neodkladnosti, resp. urýchlenosti spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne.</p> <p>V danom prípade odo dňa podania žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu</p>

do rozhodnutia krajského súdu uplynuli viac ako štyri mesiace.

Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby 10. októbra 2011. V roku 2011 išlo o celkovo v poradí už o druhú žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Od času podania obžaloby prokurátora na okresnom súde 16. júla 2010 do času podania žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 10. októbra 2011 rozhodoval okresný súd o väzbe sťažovateľa celkovo trikrát, z toho dvakrát na podklade jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Ústavný súd konštatoval, že v okolnostiach danej veci bolo potrebné dať za pravdu tej skutočnosti, že v trestnej veci sťažovateľa bolo štrnásť spoluobvinených, že išlo o organizovanú skupinu, ktorá mala páchať sofistikovanú trestnú činnosť s diverzifikovaním úloh a povinností jednotlivých členov tejto organizovanej skupiny v hierarchicky usporiadanej viacúrovňovej štruktúre riadenia. Taktiež bolo potrebné prisvedčiť tej skutočnosti vyplývajúcej z vyjadrení zainteresovaných súdov, že z dôvodu väzobného stíhania viacerých členov tejto organizovanej skupiny musel okresný súd a následne v dôsledku podaných opravných prostriedkov aj krajský súd rozhodovať, a to opakovane o žiadostiach o prepustenie z väzby viacerých obžalovaných, keď aj samotný sťažovateľ veľmi dôsledne využíval ustanovenie § 79 ods. 3 Trestného poriadku. Na strane druhej sa ústavný súd sa nemohol stotožniť s vyjadreniami o pracovnej zaneprázdnenosti predsedu senátu okresného súdu z dôvodu hlavných pojednávaní okresného súdu konaných napr. 12. októbra 2011, 19. až 20. októbra 2011, pretože aj napriek ich riadnemu konaniu okresný súd na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2011 rozhodol o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. Navyše, v nasledujúcom krátkom období sa konali ďalšie hlavné pojednávania okresného súdu, a to 2. novembra 2011, 23. novembra 2011 a 6. decembra 2011, kde aj samotná fyzická účasť tak sťažovateľa, ako aj jeho právneho zástupcu umožňovala predsedovi senátu uskutočniť doručenie písomného vyhotovenia uznesenia okresného súdu z 20. októbra 2011 napríklad aj krátkou cestou.

Ústavný súd ďalej konštatoval, že nesústredený postup okresného súdu sa prejavil aj vo viac ako mesačnom prieťahu v doručovaní uznesenia z 20. októbra 2011, keď bol spis na okresnom súde prevzatý 30. decembra 2011, a k doručeniu predmetného rozhodnutia došlo až 10. februára 2012. Spis bol potom predložený krajskému súdu až 20. februára 2012 potom, ako 17. februára 2012 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu svoj písomný podnet, v ktorom namietal prieťahy v postupe okresného súdu. Taktiež pozornosť ústavného súdu neuniklo, že v čase od 10. októbra 2011 do 14. marca 2012 rozhodoval okresný súd okrem žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby iba o jednej ďalšej žiadosti spoluobžalovaného o prepustenie z väzby z 18. októbra 2011.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd zistil prieťahový (pomalý) postup iba v konaní okresného súdu. Ústavný súd teda dospel k záveru, že postupom okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 10. októbra 2012 došlo zbytočne k neodôvodneným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Nedostatočnú rýchlosť pri vypracovaní a doručení uznesenia okresného súdu z 20. októbra 2011 (čo predstavovalo jadro zistených nedostatkov, pozn.) nebolo možné pripísať na vrub krajskému súdu, a to o to viac, ak už v minulosti v tej istej trestnej veci bol okresný súd na podobné nedostatky upozornený, resp. následne sa stali dôvodom na prepustenie sťažovateľa z väzby

Sťažovateľ ďalej požadoval, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €. Podľa názoru ústavného súdu jeho fakultatívna právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za prípadné prieťahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómny prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným titulom na domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto titulom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty. V okolnostiach posudzovanej veci a s prihliadnutím na uznesenie krajského súdu z 12. júna 2012 ústavný súd preto konštatoval, že samotné následné prepustenie sťažovateľa na slobodu a vyslovenie porušenia jeho práv v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby bolo dostatočnou satisfakciou za zistené porušenie jeho práv.

	Sťažovateľ ďalej požadoval, aby ústavný súd zrušil napadnuté súdne rozhodnutia (čl. 127 ods. 21 ústavy). Vychádzajúc z už uvedeného ústavný súd konštatoval, že v následnom čase (po podaní ústavnej sťažnosti) bol sťažovateľ prepustený z väzby, a teda rozhodovanie o zrušení posudzovaných napadnutých súdnych rozhodnutí nad rámec vyslovenia porušenia sťažovateľových práv sa stávalo otázkou skôr akademickou, keďže dôsledky zrušenia napadnutých rozhodnutí z pohľadu materiálneho smerovali k účinku, ktorý sťažovateľ dosiahol v dôsledku prijatého uznesenia krajského súdu z 12. júna 2012.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: III. ÚS 126/05, I. ÚS 235/03

spisová značka	I. ÚS 164/2012
súdca spravodajca	Milan Čalík
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Podstatná sťažnostná argumentácia sťažovateľa bola sústredená na tvrdenie, že najvyšší súd neprípustným formalizmom pri skúmaní prípustnosti dovolania nenaplnil svoju ústavnú povinnosť poskytnúť sťažovateľovi svojím rozhodnutím súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), čoho sa domáhal v dôsledku zjavného zlyhania prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu. Sťažovateľ v sťažnosti najskôr predostrel stručnú genézu dlhotrvajúcej právnej veci o zrušení práva spoločného nájmu bytu, pri súdnom prerokovaní ktorej vystupoval ako účastník konania – žalovaný, pričom ako žalobca vystupoval jeho brat.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa by v okolnostiach tohto prípadu žalobca uniesol dôkazné bremeno k tvrdeniu, že v rozhodnom období nemal v úmysle trvale opustiť spoločnú domácnosť len vtedy, ak by preukázal, že aj po uzavretí manželstva so svojou manželkou 7. januára 1995 mal v úmysle trvale žiť so svojím bratom (sťažovateľom) a zároveň by mal v úmysle spolu so svojím bratom (sťažovateľom) spoločne uhrádzať náklady na svoje (spoločné) potreby. Sťažovateľ tvrdil, že žalobca uzavretím manželstva so svojou manželkou vytvorili trvalé životné spoločenstvo a spoločnú domácnosť. Je teda pojmovo aj logicky vylúčené, aby aj po vzniku spoločnej domácnosti so svojou manželkou a dvoma deťmi žalobca naďalej ostal členom spoločnej domácnosti so svojím bratom (sťažovateľom). Sťažovateľ poukázal na to, že aj vypočutí svedkovia potvrdili trvalé opustenie spoločnej domácnosti žalobcom, čím bolo preukázané, že žalobca trvale opustil spoločnú domácnosť, čo malo za následok, že jeho právo spoločného nájmu k bytu zaniklo a že sťažovateľ sa stal výlučným nájomcom predmetného bytu. Keďže žalobca zobral za tejto situácie návrh späť (okresný súd však konanie nezastavil), sťažovateľ naopak podal vzájomný návrh, ktorým sa domáhal, aby súd vzhľadom na ustanovenia právnych predpisov a skutkový stav zistený vykonaným dokazovaním určil, že sťažovateľ je výlučným nájomcom bytu.</p> <p>Okresný súd následne rozsudkom z 18. júna 2009 rozhodol tak, že zamietol návrh žalobcu na zrušenie práva spoločného nájmu bytu, ako aj vzájomný návrh sťažovateľa na určenie, že je výlučným nájomcom bytu, pričom na odvolanie sťažovateľa tento rozsudok potvrdil krajský súd rozsudkom z 15. decembra 2010. Okresný súd, ako aj krajský súd tak rozhodli z dôvodu, že vykonaným dokazovaním považovali za preukázané, že kúpnu zmluvou o prevode vlastníctva bytu z 2. apríla 2001 uzavretou medzi mestom a žalobcom a jeho manželkou došlo k prevodu vlastníctva predmetného bytu, a tým ex lege zanikol pôvodný nájomný vzťah. Na dovolanie sťažovateľa o veci rozhodoval najvyšší súd, ktorý uznesením napadnutým touto sťažnosťou na ústavnom súde rozhodol tak, že dovolanie ako procesne neprípustné odmietol.</p>
ratio decidendi	Ústavný súd konštatoval, že pri posudzovaní dôvodnosti podanej sťažnosti bolo rozhodné skúmanie otázky, či najvyšší súd odmietnutím dovolania sťažovateľa

nepostupoval ústavne nekonformným spôsobom, teda či napadnutým uznesením nezasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Odmietnutie dovolania sťažovateľa ako neprípustného odôvodnil najvyšší súd v podstate tým, že vo veci, ktorá bola predmetom dovolania (určenie výlučného nájmu bytu), žiaden právny názor skôr nevyslovil [§ 238 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a že prípadné nesprávne právne posúdenie v tejto veci ešte nezakladá vadu konania spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Ústavný súd ďalej vo svojom rozhodnutí uviedol, že právo na dovolanie v občianskom súdnom konaní nie je zaručené ani v ústave a ani v dohovore, a ide teda nad rámec ústavne zaručených procesných oprávnení. Na druhej strane sa však každé rozhodovanie súdu, či už ide o rozhodovanie v prvostupňovom konaní, o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, nemôže ocitnúť mimo ústavný rámec ochrany základných práv jednotlivca.

Aj judikatúra štrasburských orgánov ochrany práv potvrdzuje, že čl. 6 dohovoru síce nenúti zmluvné štáty na vytváranie odvolacích alebo dovolacích (kasačných) súdov, avšak pokiaľ tieto jurisdikcie existujú, garancie ustanovené v čl. 6 dohovoru musia byť rešpektované hlavne tam, kde zaisťujú účastníkom konania účinné právo na prístup k súdom pre účely prerokovania ich práv.

Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že obmedzenie prístupu na súd nebude zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru vtedy, ak nebude sledovať legitímny cieľ a ak tu nebude existovať primeraný vzťah proporcionality medzi použitými prostriedkami a legitímnym účelom, ktorý má byť dosiahnutý.

Z uvedeného je teda nepochybné, že samotná existencia dovolania nepožíva ústavnoprávnu ochranu, resp. inými slovami, nie je povinnosťou štátu, aby taký prostriedok ochrany práv do svojho právneho poriadku zakomponoval. To však nezbavuje súd povinnosti interpretovať a aplikovať podmienky pripustenia tohto prostriedku, pokiaľ ho štát vo svojom zákonodarstve vytvoril tak, aby dodržal a zabezpečil maximum práva na spravodlivý proces.

Dovolací súd si musí byť pri výklade a aplikácii podmienok pripustenia dovolania vedomý toho, že účastník konania ním vždy sleduje ochranu svojich subjektívnych práv bez ohľadu na to, aký iný účel konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku sleduje štát (napr. zjednocovanie judikatúry ap.). Tento účel nemôže prevážiť nad ochranou subjektívnych práv účastníka konania tak, že sa ochrana subjektívnych práv celkom vyprázdni, resp. vôbec nezabezpečí. Podmienky prípustnosti dovolania preto treba vykladať tak, aby bola naplnená ústavou ustanovená povinnosť súdov poskytovať jednotlivcovi ochranu základných práv (a to v prvom rade) aj účel daného typu dovolacieho konania, a to v rámci jednotného občianskeho súdneho konania v organizácii všeobecných súdov, ktorý musí tvoriť celok prístupný účastníkom až do svojho najvyššieho článku.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplývalo, že spor medzi sťažovateľom a jeho bratom (žalobcom), ktorí v minulosti boli spoločnými nájomcami sporného bytu, začal v roku 1997 a dvakrát bol riešený postupne súdmi tvoriacimi sústavu všeobecného súdnictva. Aj napriek tomu, že to sťažovateľ nenamietal, nemožno neuviesť, že samotná dĺžka konania bola celkom zjavne v rozpore s ústavnou požiadavkou na konanie bez zbytočných prieťahov, resp. v primeranej lehote. Z pohľadu sťažnosti a posudzovania jej dôvodnosti v časti týkajúcej sa konštatovanej neprípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 OSP bolo podstatné identifikovať predmet konania a dôvody zrušujúceho rozsudku najvyššieho súdu z 26. marca 2002.

Predmetom konania začatého na návrh žalobcu v roku 1997 bolo zrušenie spoločného nájmu bytu, v rámci ktorého súdy rozhodovali o (i) zrušení práva spoločného nájmu bytu (ii) určení výlučného nájomcu bytu, (iii) bytovej náhrade pre sťažovateľa a (iv) povinnosti sťažovateľa byt vypratať.

Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplývalo, že tento vzájomný návrh sťažovateľa na určenie, že je výlučným nájomcom bytu, považoval za takú právnu vec, v ktorej skôr ako dovolací súd žiaden právny názor nevyslovil, a už len z toho dôvodu sa od neho odvolací súd nemohol odchyliť. Takéto odôvodnenie bolo však akceptovateľné iba cez prizmu časových súvislostí prípadu, teda že vzájomná žaloba bola podaná až po zrušujúcom rozsudku dovolacieho súdu. Pokiaľ však išlo o materiálne hľadisko – teda o skúmanie toho, aký vlastne právny názor

dovolací súd skôr vyslovil – bolo zrejmé, že v zrušujúcom rozsudku z 26. marca 2002 dovolací súd jasne a zreteľne uviedol, aké právne dôsledky malo prípadné trvalé opustenie spoločnej domácnosti žalobcom. Z odôvodnenia jeho rozsudku vyplývalo, že ak po trvalom opustení spoločnej domácnosti jedným zo spoločných nájomcov ostal len jeden spoločný nájomca, stáva sa tento výlučným nájomcom bytu.

Bolo teda nepopierateľným faktom, že predmetom konania od jeho počiatku bolo okrem otázky zrušenia práva spoločného nájmu bytu aj určenie osoby výlučného nájomcu bytu a práve v tejto veci najvyšší súd vyslovil v roku 2002 záväzný právny názor. Rozdiel medzi žalobou a vzájomnou žalobou preto nebol v charaktere veci, ktorá bola predmetom konania, ale v tom, že v prvom prípade sa určenia výlučného nájmu bytu domáhal žalobca a v druhom prípade sťažovateľ. Rozdiel teda spočíval v odlišnosti účastníkov konania v rôznom procesnom postavení, ktorí sa však domáhali totožného výroku rozsudku. V tejto časti predmetu konania bola teda preukázateľne daná totožnosť veci, pokiaľ išlo o žalobu a vzájomnú žalobu, a teda odvolávanie sa najvyššieho súdu na časové súvislosti a neskoršie podanie vzájomnej žaloby neobstalo.

Ústavný súd ďalej uviedol, že prílišným formalizmom bolo poznamenané napadnuté uznesenie najvyššieho súdu aj v časti odmietajúcej dovolanie sťažovateľa z dôvodu nenaplnenia dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. V tejto súvislosti sa najvyšší súd sústredil poukázať na svoju doterajšiu judikatúru, v zmysle ktorej nesprávne právne posúdenie veci ešte nezakladá procesnú prípustnosť dovolania. Podľa názoru ústavného súdu však okolnosti súdnej veci vyžadovali v záujme spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania (§ 1 OSP) starostlivejšie preskúmanie sťažovateľom tvrdeného odňatia možnosti konať pred súdom.

In concreto nebolo sporné, že okresný súd výrokom rozsudku vzájomnú žalobu zamietol a odvolací súd tento jeho výrok potvrdil, čo na odôvodnenie neprípustnosti dovolania z hľadiska § 237 písm. f) OSP skonštatoval najvyšší súd. Z odôvodnení týchto rozsudkov však zároveň vyplývalo, že tieto po zistení, že žalobca byt odkúpil od mesta v roku 2001 (na základe rozsudku z roku 1999 o jeho určení za výlučného nájomcu bytu, ktorý bol neskôr zrušený, pozn.), o uplatnenom vzájomnom návrhu sťažovateľa vecne nerozhodli, pretože nevyhodnotili skutkový stav v tomto smere zistený vykonaným dokazovaním, a tento nepodriadili pod príslušnú právnu normu. Okresný súd v zhode s odvolacím súdom teda nedal sťažovateľovi odpoveď na otázku, či zo strany žalobcu došlo alebo nedošlo v roku 1995 k trvalému opusteniu spoločnej domácnosti a či sa sťažovateľ v dôsledku správania žalobcu stal alebo nestal výlučným nájomcom bytu.

Ústavný súd v tomto smere iba pripomenul, že dôsledky trvalého opustenia spoločnej domácnosti jedným zo spoločných nájomcov bytu spočívajúce vo vzniku výlučného nájmu bytu zostávajúceho nájomcu nastávajú ex lege a rozsudok súdu osvedčujúci túto právnu skutočnosť má deklaratórny charakter.

Za týchto okolností bolo povinnosťou najvyššieho súdu dať sťažovateľovi konkrétnu odpoveď na otázku, či nadobudnutie vlastníckeho práva k spornému bytu žalobcom (kúpnu zmluvou uzavretou na podklade neskôr zrušeného rozsudku nezákonne určujúceho žalobcu za výlučného nájomcu bytu, pozn.) bolo pri materiálnom ponímaní základného práva na súdnu ochranu takou prekážkou, pre ktorú súdy nemohli rozhodnúť o určení jeho výlučného nájmu k predmetnému bytu, a to za situácie, keď dôsledky trvalého opustenia spoločnej domácnosti nastávajú ex lege a otázka ne/platnosti právneho úkonu môže byť riešená nielen v samostatnom konaní, ale aj ako prejudiciálna otázka. Podľa názoru ústavného súdu bolo aj v tomto smere odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu iba formalizmom nevystihujúcim podstatu súdnej veci.

Ústavnému súdu neuniklo, že medzi sťažovateľom a žalobcom prebiehalo aj konanie o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktoré bolo prerušené do právoplatného skončenia konania o zrušení práva spoločného nájmu bytu. Odvolací súd v potvrdzujúcom rozsudku (o vzájomnej žalobe sťažovateľa) uzavrel, že otázku žalovateľnosti nároku na určenie výlučného nájmu bytu možno riešiť až potom, ako v konaní o neplatnosť kúpnej zmluvy bude vydané právoplatné rozhodnutie. Takýto prístup však nebolo možné hodnotiť ako súladný s ústavou a dohovorom formulovanou požiadavkou na spravodlivé a rýchle konanie. Sťažovateľ sa nie vlastnou vinou ocitol v stave právnej neistoty trvajúcom viac ako 15 rokov (!!!), a to v otázke jeho práva k bytu, v ktorom trvale žil so svojou rodinou, teda v otázke týkajúcej sa jeho života, bývania a súkromia. Primárnym pôvodcom jeho právnej neistoty boli pritom práve všeobecné súdy, ktorých nezákonné

	<p>rozsudky viedli k uzavretiu kúpnej zmluvy k predmetnému bytu medzi jeho bratom (žalobcom) a pôvodným prenajímateľom bytu, o neplatnosti ktorej ku dňu podania sťažnosti nebolo rozhodnuté. Sťažovateľ sa tak nezavinene ocitol v kolotoči súdnych konaní na rôznych stupňoch všeobecných súdov o v podstate banálnej právnej otázke nevykazujúcej zvýšenú skutkovú či právnu zložitosť. Dôsledky vlastných nesprávnych a neskôr zrušených rozhodnutí prejavujúce sa v právnom statuse sťažovateľa pritom všeobecné súdy nedokázali za dlhé roky reparaovať.</p> <p>Pokiaľ najvyšší súd v uznesení napadnutom touto sťažnosťou nezohľadnil tieto východiská, potom jeho prístup nebolo možné hodnotiť inak ako prísne formalistický a odporujúci základnému právu na súdnu ochranu a právu na spravodlivé súdne konanie. Keďže najvyšší súd v napadnutom rozsudku nepostupoval v intenciách uvedených východísk, ústavný súd vyslovil, že rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a druhým výrokom zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	ESLP: Brualla Gómez de la Torre v. Španielsko z 19. decembra 1997, č. 26737/95, § 33 in fine; Kreuz v. Poľsko z 19. júna 2001, č. 28249/95, § 55

spisová značka	I. ÚS 232/2012
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: <i>Otec sťažovateľa bol reštituentom. Boli mu vrátené pozemky, ktoré predal obchodnej spoločnosti po tom, čo na ňu previedol, resp. postúpil pohľadávku z uvedeného titulu proti Slovenskému pozemkovému fondu Bratislava. Z kúpnej ceny firma nezaplatila 173.609,50 Sk.</i></p> <p><i>Táto spoločnosť mala veľa dlhov. Konatelia sa preto rozhodli vyhnúť sa ich splateniu tak, že všetok svoj majetok previedla na inú obchodnú spoločnosť.</i></p> <p><i>Otec sťažovateľa sa svojho nároku voči obchodnej spoločnosti domohol žalobou. Súd o nej rozhodol rozsudkom. Vyššie uvedenou malverzáciou, ku ktorej bez vedomia žalobcu došlo v priebehu sporu, sa obchodná spoločnosť stala insolventnou. Všetkého svojho majetku sa však zbavila aj ďalšia obchodná spoločnosť, ktorú mimochodom viedli príbuzní a známi konateľov prvej obchodnej spoločnosti. Toto konanie bolo posúdené ako trestný čin podľa § 256 ods. 1 a 4 písm. b/ Tr. zákona. Dôležité okrem samotného odsúdenia žalovaného konateľa obchodnej spoločnosti bolo najmä to, že týmto činom zabránil, resp. znemožnil vymáhanie pohľadávky od subjektu, ktorého zaväzoval rozsudok okresného súdu.</i></p> <p><i>Majúc takto k dispozícii rozsudok proti obchodnej spoločnosti, postúpil otec sťažovateľa pohľadávku na spoločnosť zaoberajúcou sa vymáhaním. Postúpenie bolo odplatné.</i></p> <p><i>Ešte v priebehu tohto konania zanikli ako prvá obchodná spoločnosť, tak aj druhá obchodná spoločnosť a fakticky aj vymáhateľ (i keď tento toho času „figuroval“ v podnikovom registri). Keď vymáhateľ zistil, že pohľadávka vymožiteľná nie je, dohodol sa so sťažovateľom písomne spôsobom, nevzbudzujúcim akékoľvek pochybnosti o zámere jednajúcich, že postúpenú pohľadávku „vracia“. To už však otec sťažovateľa nežil (zomrel v r. 2004), takže dohodu podpísal sťažovateľ.</i></p> <p><i>Okresný súd rozsudkom z 30. 9. 2010 žalobu proti konateľovi zamietol. Podstatným dôvodom mala byť „strata“ nároku v dôsledku postúpenia pohľadávky na iný subjekt.</i></p> <p><i>Na odvolanie žalobcu (sťažovateľa) krajský súd rozsudkom napadnutý rozsudok potvrdil.</i></p> <p><i>Všetky uvedené závery sú chybné. Sú v zásadnom rozpore s ľudskoprávnymi, ústavnými princípmi a rovnakým dielom v rozpore so zákonom...</i></p>
ratio decidendi	Podstata argumentácie sťažovateľa spočívala v namietaní arbitrárnosti skutkových

a právnych záverov v napadnutom rozsudku krajského súdu a jeho nedostatočnom odôvodnení.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd sa zaoberal otázkou, či vo vzťahu k namietanému rozsudku neexistovali dôvody zakladajúce záver o jeho ústavnej neakceptovateľnosti z hľadiska záruk, ktoré vo svojej judikatúre poskytuje základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Ústavný súd z pripojeného trestného spisu okresného súdu zistil, že predmetné trestné konanie sa začalo na okresnom súde 12. júla 2004 doručením obžaloby, teda v čase, keď už právny predchodca sťažovateľa nežil. V trestnom konaní si nárok na náhradu škody v príčinnej súvislosti s konaním obžalovaných riadne uplatnil sťažovateľ (syn) a trestný súd s ním ako poškodeným riadne konal, avšak v trestnom rozsudku nebol odkázaný so svojím nárokom na občianskoprávne konanie, a to bez akéhokoľvek zdôvodnenia. Preto bolo nutné vytknúť nepresnosť v skutkových zisteniach krajského súdu týkajúcich sa toho, kto si v trestnom konaní uplatňoval nárok na náhradu škody. Uvedená nepresnosť, ako aj skutočnosť, že okresný súd v trestnom konaní nijak nerozhodol o sťažovateľom uplatnenom nároku, nič nemenila na správnosti záveru krajského súdu, ktorý bol určujúci v danej veci, že z právoplatného trestného rozsudku „jednoznačne vyplývala deliktuálna zodpovednosť konateľa (žalovaného v posudzovanom konaní, pozn.) vo vzťahu k otcovi sťažovateľa.“.

Inak povedané, v príčinnej súvislosti s trestnoprávnym konaním konateľa (ku ktorému došlo v rokoch 1998 a 1999) bola otcovi sťažovateľa, zomrelému 6. februára 2004, spôsobená škoda v sume 173 609,50 Sk, teda otcovi sťažovateľa ešte počas jeho života vznikol nárok na náhradu škody v uvedenej sume.

V posudzovanom konaní si sťažovateľ ako syn a dedič priamo ako žalobca uplatnil voči konateľovi pohľadávku v sume 173 609,50 Sk, ktorá nesporne patrila jeho otcovi ku dňu jeho smrti, pričom krajský súd zhodne s okresným súdom zamietli jeho žalobu z dôvodu nedostatku jeho aktívnej legitímácie z dôvodu, že v dedičskom konaní po zomrelom táto pohľadávka nebola predmetom dedenia.

Ústavný súd konštatoval, že záver krajského súdu o nedostatku aktívnej legitímácie sťažovateľa na základe takto vymedzených dôvodov v posudzovanom konaní nebolo možné hodnotiť ako ústavne konformný. Ústavný súd bol toho názoru, že krajský súd sa náležite nevysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi okolnosťami danej veci a s univerzálnym nástupníctvom dedičov do práv a povinností poručiteľa ku dňu jeho smrti.

Pokiaľ krajský súd na podporu svojho záveru o nedostatku aktívnej legitímácie sťažovateľa uvádzal aj ďalšiu argumentáciu poukazujúcu na to, že veriteľ (otec sťažovateľa) disponoval svojou pohľadávkou voči obchodnej spoločnosti (zmarenie uspokojenia ktorej zo strany žalovaného ako konateľa tejto spoločnosti bolo právoplatne ustálené v trestnom konaní), tieto závery sa taktiež vyznačovali ústavnou nekonformnosťou.

Ústavný súd konštatoval, že krajský súd nediferencoval dôsledne medzi pohľadávkou otca sťažovateľa ako veriteľa voči obchodnej spoločnosti z titulu zmluvných nárokov a pohľadávkou otca sťažovateľa ako veriteľa voči konateľovi spoločnosti z titulu deliktuálnej zodpovednosti.

V skutkových okolnostiach danej veci ústavný súd považoval samotný právny názor krajského súdu, podľa ktorého potvrdil rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľa, za ústavne nekonformný a dostatočne neodôvodnený argumentáciou krajského súdu obsiahnutou v napadnutom rozsudku.

Ústavný súd na základe uvedeného uzatvoril, že rozsudok krajského súdu bol rozhodnutím, ktoré nebolo z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto rozhodol, že namietaným rozsudkom bolo porušené sťažovateľovo základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu

	<p>Namietaný rozsudok krajského súdu sa nepochybne dotýkal aj vlastníckeho práva sťažovateľa v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Napriek tomu ústavný súd v tejto časti sťažnosti nevyhovel. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti štandardne uplatňuje zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim sťažnosťou napadnuté rozhodnutie, ktorým sa zároveň vrátil vec na opätovné prerokovanie príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade krajskému súdu), sa vytváral priestor na zabezpečenie dôslednej ochrany týchto práv v rámci sústavy všeobecných, t. j. aj k náprave pochybení, na ktoré ústavný súd poukázal v tomto náleze.</p> <p>Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa, a preto napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

Nálezy – prietahy v konaní:

spisová značka	I. ÚS 90/2012
súdca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ (fyzická osoba) namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní o nároku na priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Konanie sa začalo v roku 2005.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že ako vyplýva z judikatúry ústavného súdu, nemožno primeranosť dĺžky civilného, ale aj trestného či iného konania vyjadriť numericky v zmysle určenia lehoty jej trvania, ktorú je vždy potrebné považovať za primeranú a ktorej prekročenie by bez ďalšieho znamenalo neprimeranosť doby občianskeho konania s následkami v podobe porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy. Primeranosť dĺžky civilného konania je potrebné skúmať a preverovať v každom prípade jednotlivo vo svetle konkrétnych okolností prerokovávanej veci. V tejto súvislosti už bol v judikatúre ústavného súdu i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva pomenovaný celý rad kritérií, podľa ktorých možno posudzovať primeranosť dĺžky tohto konania. Ide o charakter prerokovávanej veci, teda hlavne o jej zložitosť, závažnosť, rozsiahlosť či obťažnosť dokazovania (1), ďalej o spôsob správania účastníkov v priebehu konania (2), o posúdenie prípadných osobitných okolností, ktoré môžu spôsobiť prietahy v konaní, a tiež o to, čo bolo pri prerokovaní veci pre sťažovateľa v hre (3)</p> <p>1. Ústavný súd konštatoval, že predmetom napadnutého konania bol nárok na priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorého sa sťažovateľ domáhal z dôvodu poškodenia jeho zdravia. Po právnej stránke išlo o štandardnú občianskoprávnu vec tvoriacu rozhodovaciu agendu súdov. Charakter tejto veci preto neodôvodňoval dovedajšiu dĺžku konania, pretože jej zložitosť neprekračovala rámec obdobných nárokov.</p> <p>Vzhľadom na to, že predmetom sporu bolo rozhodovanie o žalobe, sťažovateľ z titulu náhrady škody na zdraví a povahu tohto konania determinoval ponímanie pojmu zbytočné prietahy a osobitne starostlivý a efektívny prístup konajúceho súdu v prísnejšom meradle, ako to je pri iných sporoch, ktoré sa netýkajú existenčných otázok účastníka konania. Na to však okresný súd dôsledne neprihliadol. K určitej zdĺhavosti v konaní mohla prispieť potreba doručovania písomností odporcovi v 2. rade do zahraničia. Táto skutočnosť však zásadnejšie neovplyvnila dĺžku konania, navyše odporca v 2. rade si v priebehu konania zvolil kvalifikovaného právneho zástupcu na zastupovanie</p>

	<p>v napadnutom konaní.</p> <p>2. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení adresovanom ústavnému súdu uviedla, že sťažovateľ nepodal okresnému súdu bezchybný návrh. Návrh sťažovateľa totiž nebol podpísaný a absentovali v ňom tiež kópie príloh pre odporcu. Sťažovateľ na výzvu okresného súdu urýchlene tento nedostatok odstránil a návrh podpísal. Sťažovateľ však napriek výzve nepredložil okresnému súdu kópie príloh návrhu pre odporcu, preto ich vyhotovil okresný súd. Tento nedostatok však sám osebe nepredstavoval takú prekážku v konaní, ktorá by bola spôsobilá významne ovplyvniť priebeh napadnutého konania. Sťažovateľ reagoval aktívne a v primeraných lehotách na výzvy okresného súdu, akceptoval nariadené termíny pojednávania. Ústavný súd preto nezistil žiadnu relevantnú skutočnosť, ktorá by poukazovala na to, že sťažovateľ sám prispel k dĺžke konania.</p> <p>3. Ústavný súd napokon posudzoval existenciu osobitných okolností, ktoré mohli spôsobiť prieťahy v napadnutom konaní, a dospel k záveru, že k nim nedošlo. V rámci uvedeného kritéria zohľadnil ústavný súd aj otázku, čo bolo pre sťažovateľa v hre.</p> <p>Ústavný súd po vyhodnotení všetkých troch kritérií, ako aj celkovej dĺžky konania dospel k názoru, že postup okresného súdu prekročil dané medze konať bez zbytočných prieťahov a predovšetkým skončiť ju v primeranej dobe v zmysle uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorých porušenie sťažovateľ namieta.</p> <p>V priebehu konania sa spis trikrát nachádzal na krajskom súde pre účely rozhodovania o odvolaní proti obom rozsudkom, ktoré okresný súd vo veci vydal, resp. o vstupe vedľajšieho účastníka do konania. Celkove tak išlo o obdobie jedného roku a desiatich mesiacov, ktoré nebolo možné pripísať v neprospech okresného súdu. Napadnuté konanie však celkove trvalo už vyše 7 rokov a takúto dĺžku konania a rozhodovania o nárokoch vyplývajúcich zo škody na zdraví nebolo možné akceptovať.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že neprimeraná dĺžka konania sa priamo odráža v dôvere občana v štát, jeho súdne inštitúcie a v právo ako také, čo je základnou podmienkou na fungovanie legitímneho demokratického a právneho štátu.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že dovtedajším postupom okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd prikázal okresnému súdu súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Vzhľadom na povahu napadnutého konania, celkovú dĺžku konania a najmä to, že napadnuté konanie nebolo do rozhodovania ústavného súdu v celom rozsahu stále právoplatne skončené, považoval ústavný súd priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>I. ÚS 190/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Milan Lalić</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>3. októbra 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka (fyzická osoba) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o určenie právneho vzťahu. Konanie sa začalo v roku 1998, sťažovateľka vstúpila do konania v roku 2003.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Ústavný súd uviedol, že občianske súdne konanie, ktoré na prvom stupni trvá už vyše 13 rokov v nerozhodnutom stave, nutne nastoľuje otázku, či toto konanie je vedené bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Charakter prerokovávanej veci neodôvodňoval nutnosť konať o sťažovateľkinej (spolu)žalobe o určenie nehnuteľností do dedičstva po dobu dlhšiu, ako je všeobecne</p>

	<p>obvyklé (4 až 6 rokov), pretože charakter (zložitosť) tohto prípadu neprekračoval rámec podobných civilných vecí. Taktiež proces dokazovania v danej veci nevykazoval v prevažnej miere rysy výnimočnosti spôsobujúcej potrebu viesť civilné konanie po dobu dlhšiu, ako je obvyklé.</p> <p>Vzhľadom na uvedené skutočnosti a celkovú dĺžku konania bol ústavný súd toho názoru, že okresný súd aj vo vzťahu k sťažovateľke v prerokováanej veci prekročil dané medze konať bez zbytočných prietahov a skončiť ju v primeranej dobe v zmysle uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého porušenie sťažovateľka namietala.</p> <p>2. Ústavný súd pri posudzovaní správania sťažovateľky v priebehu konania dospel k záveru, že aj sťažovateľka čiastočne prispela k predĺženiu konania jednak chybnými procesnými podaniami zaslanými súdu a jednak neustanovením sa na pojednávanie a podobne, ale z hľadiska celkovej dĺžky konania išlo len o bezvýznamnú nečinnosť.</p> <p>3. Napokon vzal ústavný súd do úvahy potrebu zistenia toho, čo bolo predmetom konania pre sťažovateľku. V jej prípade išlo o ochranu bežného dedičského práva k nehnuteľnostiam formou ich zahrnutia do dedičstva po nebohých poručiteľoch, ktorí ich neformálne (vydržaním) mali nadobudnúť do vlastníctva; keďže aj ich nedôslednosťou nastal tento stav právnej neistoty, mala by mať preto trpezlivosť s priebehom konania a jej „výhrou“ by mal byť celkový úspech pri obhájení tzv. nedoložených právnych vzťahov.</p> <p>Ústavný súd síce rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky garantované čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale žiadne finančné zadosťučinenie jej nepriznal.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 203/2012
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ (fyzická osoba) namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie sa začalo v roku 2001.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ išlo o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom bolo rozhodovanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Vzhľadom na nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania bolo možné napadnuté konanie považovať po skutkovej stránke za zložitejšie. Samotnú skutkovú zložitosť však nebolo možné dávať do súvislosti s pretrvávajúcou neefektívnou činnosťou okresného súdu. Po právnej stránke išlo o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.</p> <p>2. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným prietahom v konaní.</p> <p>3. Pokiaľ išlo o postup okresného súdu, ústavný súd vychádzal z predloženej sťažnosti a z pripojených dokumentov, spisu okresného súdu, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a konštatuje predovšetkým nekoncentrované a neefektívne správanie okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou súdneho konania a už konštatovanými prietahmi ústavným súdom mali za následok zistenie ďalších prietahov (od mája 2009), pretože okresný súd nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal.</p> <p>V tomto ohľade ústavný súd zistil, že súdne konanie sa začalo podaním žaloby o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov 10. decembra 2001 a do času rozhodovania ústavného súdu v tejto veci nebolo právoplatne skončené napriek tomu, že ústavný súd nálezom prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných</p>

	<p>prieťahov.</p> <p>Okresný súd síce rozhodol v merite veci 14. mája 2012, avšak 6. júla 2012 proti nemu podal sťažovateľ dôvodné odvolanie, pretože písomné vyhotovenie rozsudku sa nezhodovalo s vyhláseným rozsudkom, a preto musel okresný súd 18. júla 2012 vydať uznesenie, ktorým opravil siedmy odsek výrokovej časti rozsudku.</p> <p>Ústavný súd v neposlednom rade poukázal na skutočnosť, že aj keď okresný súd už v minulosti rozhodol vo veci rozsudkom 27. mája 2009 (po vynesení nálezu ústavného súdu), podané odvolanie bolo z vecného hľadiska dôvodné.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že dovtedajším postupom okresného súdu v konaní vedenom opakovane dochádzalo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Aj napriek zisteniu ústavného súdu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, neprikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov vzhľadom na to, že táto povinnosť mu už bola uložená nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 68/09 z 29. apríla 2005.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie vo výške 600 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: II. ÚS 68/09

spisová značka	I. ÚS 231/2012
sudca spravodajca	Milan Čalík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Konanie sa začalo v roku 2000.</p> <p>V danom prípade podali sťažovatelia opakovanú sťažnosť, pretože v záujme zabezpečenia urýchleného rozhodnutia vo veci samej sa už obrátili na ústavný súd sťažnosťou z 3. októbra 2005, ktorou sa domáhali vyslovenia porušenia označeného základného práva postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 347/05 z 1. marca 2006 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v ústave, priznal im primerané finančné zadost'učinenie v sume každému po 663,88 € (20 000 Sk).</p> <p>Sťažovatelia v sťažnosti poukázali na to, že od rozhodovania ústavného súdu o ich predošlej sťažnosti uplynulo ďalších šesť rokov, napriek tomu stále nebolo v ich veci právoplatne rozhodnuté.</p>
ratio decidendi	<p>1. Predmetom napadnutého konania bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec tvoriacu rozhodovacia agendu súdov. Proces dokazovania v takomto konaní je ovplyvnený potrebou znaleckého dokazovania, čo môže predstavovať určitý stupeň zložitosti. V napadnutom konaní išlo o vypracovanie geometrického plánu súdnym znalcom pre reálne rozdelenie sporných nehnuteľností medzi účastníkov konania. Z predloženého spisu však vyplývalo, že súd otázku vypracovania geometrického plánu potrebného pre rozhodnutie prvýkrát posudzoval až na pojednávaní 2. júla 2009, teda po deviatich rokoch od začatia napadnutého konania, resp. troch rokoch od právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 347/05 z 1. marca 2006.</p> <p>Okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom zo 7. júna 2012, ktorého súčasťou bol aj vypracovaný geometrický plán.</p> <p>Dokazovanie preto malo istý vplyv na priebeh konania, ktorý však ústavný súd</p>

	<p>nehodnotí ako zásadný či rozhodujúci na celkovú dĺžku napadnutého konania.</p> <p>Celkove napadnuté konanie teda trvalo na jednom stupni dvanásť rokov. Ústavný súd zdôraznil, že občianske súdne konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to je v danej veci, možno už len na základe celkovej dĺžky jeho trvania považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Podľa zistení ústavného súdu okresný súd v napadnutom konaní postupoval po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 347/05 z 1. marca 2006 v zásade plynulo, priebeh konania bol však v tomto období ovplyvnený úmrtím žalovaného v 1. rade. Okresný súd preto uznesením z 12. apríla 2007 prerušil napadnuté konanie do právoplatného skončenia konania o dedičstve po žalovanom v 1. rade. V danom prípade išlo o zákonnú prekážku postupu konania, s čím bola spojená nutnosť prerušenia konania. Ústavný súd preto nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prietahy v konaní. Napriek tomu však ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že neprimerane dlho trvajúce konanie môže byť častejšie postihnuté existenciou takejto zákonnej prekážky najmä vtedy, ak sú jej účastníkmi osoby vo vyššom veku, ako to bolo v napadnutom konaní.</p> <p>2. Ústavný súd ďalej posudzoval správanie sťažovateľov z hľadiska ich vplyvu na priebeh konania. V období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 347/05 z 1. marca 2006 zohľadnil v neprospech sťažovateľov odročenie pojednávania určeného na 6. júl 2006. Uvedené pojednávanie bolo odročené na žiadosť sťažovateľov pre neprítomnosť ich právnej zástupkyne. Všetky ďalšie nariadené pojednávania už sťažovatelia riadne akceptovali. Ústavný súd sa nestotožnil s názorom podpredsedníčky okresného súdu, že neprimeraná dĺžka konania bola ovplyvnená predovšetkým zavinením sťažovateľov. Na ťarchu sťažovateľov možno pričítať okrem už spomínaného odročenia pojednávania zo 6. júla 2006 iba tú skutočnosť, že sťažovatelia nereagovali v určenej lehote na povinnosť uloženú všetkým účastníkom na pojednávaní z 2. júla 2009 oznámiť možnosť dohody o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva, ku ktorej však nedošlo. Uvedené nedostatky v ich postupe s prihladením na dĺžku a priebeh konania nemožno považovať za zásadné pre celkovú dĺžku konania.</p> <p>3. Napokon ústavný súd posúdil existenciu prípadných osobitných okolností, ktoré mohli mať vplyv na priebeh napadnutého konania. V tejto súvislosti vzal na zreteľ, že v preskúvanom období bolo konanie od 12. apríla 2007 do 22. mája 2009 prerušené z dôvodu úmrtia žalovaného v 1. rade. Dobu prerušenia konania v trvaní dvoch rokov neposudzoval ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou ako zbytočné prietahy, ale ani táto skutočnosť podľa ústavného súdu neodôvodňuje celkovú neprimeranú dĺžku napadnutého konania. Napokon vzal ústavný súd do úvahy potrebu zistenia toho, aký význam má pre sťažovateľov napadnuté konanie. V danom prípade sa sťažovatelia domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, pretože ich nemohli reálne užívať. Ich spoluvlastníctvo malo len formálny obsah bez skutočného výkonu práv k týmto nehnuteľnostiam. Preto právom žiadali o urýchlené skončenie veci a nastolenie právnej istoty o tejto otázke.</p> <p>Ústavný súd po vyhodnotení všetkých troch kritérií, ako aj celkovej dĺžky konania dospel k názoru, že postup okresného súdu prekročil dané medze konať bez zbytočných prietahov a predovšetkým skončiť ju v primeranej dobe v zmysle uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorých porušenie sťažovatelia namietali.</p> <p>Nebolo možné akceptovať, aby aj po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 347/05 z 1. marca 2006, ktorým bolo vyslovené porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, napadnuté konanie trvalo do rozhodnutia vo veci ešte ďalších šesť rokov.</p> <p>Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.</p> <p>Sťažovatelia požiadali v petite sťažnosti, aby ústavný súd uložil okresnému súdu povinnosť konať vo veci bez zbytočných prietahov. Pretože napadnuté konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu v merite veci už právoplatne skončené, bolo bez praktického významu ukladať túto povinnosť okresnému súdu.</p> <p>Ústavný súd vzhľadom na povahu veci a celkovú dĺžku konania, ale i opísané správanie sťažovateľov dospel k záveru, že v danom prípade požadovaná suma 1 500 € pre každého zo sťažovateľov zodpovedá primeranému finančnému zadosťučineniu za ujmu, ktorú utrpeli.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú</p>	<p>Ústavný súd SR: III. ÚS 347/05</p>

Spracoval: Mgr. Tomáš Majerník

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.